

skal spise. I visse tilfælde kan afvaskning dog foregå i arbejdstiden, jfr. § 14 nr. 9. — Da tidspunktet for hvilepauserne og disses varighed er afhængigt af arbejdets art og varighed, bør der ikke gives regler for hvilepausernes længde i selve loven, men det foreslås, at socialministeren efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet skal udfærdige en vejledning herom. Denne vejledning skal indeholde bestemmelser om, hvorvidt og i hvilket omfang reglerne skal gælde døgndriftsvirksomheder.

Til § 35.

De gældende bestemmelser indeholdes i lov af 12. februar 1919 om indførelse af 8 timers arbejdsdagen i fabrikvirksomheder med døgndrift (i det følgende betegnet som døgndriftsloven).

Udgangspunktet for nævnte lov har været bestemmelsen i § 24 i fabrikloven, hvorefter der af indenrigsministeren, nu socialministeren, på arbejdsrådets indstilling kan sættes en grænse for det antal timer i hvert døgn, i hvilke arbejdere over 18 år må udføre arbejde, der helt eller delvis skønnes at medføre særlig fare for de beskæftigede arbejderes sundhed. Da denne bestemmelse trækker en ret snæver grænse for de tilfælde, i hvilke den kan bringes til anvendelse — og ej heller hidtil er blevet anvendt i praksis — indsendte De samvirkende Fagforbund i 1918 til indenrigsministeriet andragende om indførelse af 3 holds-skifte — højst 8 timers arbejde pr. døgn — i alle virksomheder med kontinuerlig drift og om afskaffelse af det hidtil anvendte 2 holds-skifte. Andragendet blev tiltrådt såvel af direktoratet for arbejds- og fabriktilsynet som af arbejdsrådet, der udarbejdede et af ministeriet tiltrådt forslag om, at ingen arbejder i tre på hinanden følgende uger måtte have en længere bruttoarbejdstid end ialt $3 \times 7 \times 8 = 168$ timer i fabrikvirksomheder med døgndrift, jfr. nedenfor. Dette timetal blev af rigsdagen nedsat til 160 timer, da man ønskede at sikre arbejderne hyppigere fridøgn, idet man dog samtidig skabte en vis adgang til overarbejde under hold-afløsning, reparationer, sygdom m. v.

Selv om døgndriftsloven således til en vis grad overflødiggør bestemmelserne i fabriklovens § 24, ophævede man dog ikke denne bestemmelse, men føjede døgndriftslovens bestemmelser til nævnte paragraf som stk. 2—4.

Til forslaget bemærkes i øvrigt:

Til stk. 1. Ved døgndriftsloven er det fastsat, at i virksomheder med regelmæssig

døgndrift må ingen arbejder have en længere bruttoarbejdstid end 8 timer i døgnet. Loven definerer ikke begrebet døgndrift. Det fremgår imidlertid af den af folketingets udvalg den 27. januar 1919 afgivne betænkning, at udvalget anså det for fornødent at fremskaffe en sådan definition. I en betænkningen ledsagende skrivelse af 3. januar 1919 har direktoratet for arbejds- og fabriktilsynet herom udtalt følgende:

„Ved døgndrift forstås, at driften foregår nat og dag uden anden afbrydelse end den, der eventuelt er en følge af det enkelte holds hvilepauser.

Det bemærkes, at begrebet kontinuerlig drift (eller uafbrudt drift) er snævrere end døgndrift, idet det efter sin ordlyd kun bør omfatte sådanne tilfælde, hvor driften virkelig foregår uafbrudt, altså ej heller standses, selv om arbejderne holder hvil. Det skal dog bemærkes, at man i daglig tale ofte bruger udtrykket kontinuerlig drift, hvor der i virkeligheden kun er tale om døgndrift, ja, i fabriklovens § 26 b er endda ordet „uafbrudt drift“ brugt i en endnu videre betydning end døgndrift. Det hedder nemlig:

„Når de pågældende virksomheder af hensyn til befolkningens forsyning med daglige livfornødenheder kræver uafbrudt drift“.

Der er i denne sammenhæng åbenbart aldeles ikke tale hverken om egentlig kontinuerlig drift eller om døgndrift.

For at undgå enhver uklarhed har man derfor ment det rigtigst at anvende udtrykket døgndrift i stedet for kontinuerlig (uafbrudt) drift. Mån opnår herved at klarlægge, at den omstændighed, at en virksomhed har regelmæssig døgndrift, ikke er ensbetydende med, at virksomheden har krav på dispensation efter § 26 b. Hvis en sådan dispensation ikke haves er det en selvfølge, at lovforslagets regel om den maksimale bruttoarbejdstid på $3 \times 7 \times 8, = 168$ timer ikke kan finde anvendelse, idet den maksimale bruttoarbejdstid jo faktisk ikke kan komme til at overskride $3 \times 6 \times 8 = 144$ timer“.

Fra den således foreslåede definition af begrebet døgndrift blev der ikke fra nogen side under lovforslagets behandling taget afstand. Ved denne definition er der imidlertid ikke givet tilstrækkelig vejledning til afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt der i et givet tilfælde foreligger døgndrift eller ikke. Der bliver tilbage det spørgsmål, hvad man forstår ved, at driften virkelig foregår uafbrudt.